

A levegő szennyezésének szabályozása (2005)

(Összeállította Erdős József)

I. A levegőtisztaság-védelmi vizsgálatok és intézkedések végső célja a megfelelő minőségű légköri levegő biztosítása az ember, az élővilág és a védendő anyagi javak igényei szerint.

Ezért szükséges meghatározni és jogszabályban rögzíteni az elérendő célt: a légköri levegő megkövetelt minőségi jellemzőit.

A levegőminőségi határértékek (immissziós normák) megállapítása során sokféle követelménynek kell eleget tenni, s a követelmények behatárolják a lehetőségeket is:

- Egészségügyi - toxikológiai szempontok: A légszennyező anyag hatása az emberi egészségre, expozíciós idő, koncentráció, szinergizmus és antagonizmus hatásainak függvényében.
- Környezetvédelmi szempontok: A természetes és kultúrnövények, az állatvilág és az ökoszisztémák védelme. Az épített környezet, épületek, műszaki létesítmények műemlékek, érzékeny technológiák védelme a fokozott korróziótól, káros hatásoktól.
- A szabályozás módozatainak alkalmazása: A határértékek differenciálása a védendő területek igényei szerint. A határértékek differenciálása az expozíciós időtartamok, meteorológiai helyzetek, technológiák szerint. A kibocsátások csökkentése technikai lehetőségeinek figyelembe vétele. Egyeztetés más (munkaegészségügyi, emissziós) normákkal.
- Gazdasági szempontok: A gazdaság ill. egyes üzemek teherbíró képessége a védekezési költségek és bírságok tekintetében. Ösztönző jellegű szankciórendszer megalapozása.
- Jogi szempontok: A határértékek megjelenésének jogi formája, megtestesülése (rendelet, szabvány, irányelv stb), hatásköre. Betartásának szankcionálása, ellenőrizhetősége, mérhetősége.
- A levegőminőségi határértékekkel kapcsolatos szabályozás alapjait a 14/2001.(V.9.) KÖM-EüM-FVM együttes rendelet tartalmazza.

A kiemelt jelentőségű légszennyező anyagokra (SO₂, NO_x, NO₂, O₃, CO, Pb, szálló por, PM₁₀, TSPM, benzol) a légszennyezettség egészségügyi határértékeit kell alkalmazni az egész ország területén.

- A fentiekén túl ülepedő porra, egyes rákkeltő légszennyező anyagokra is 24 órás és éves határérték van érvényben az ország egész területére, melyeket rendszeresen ellenőrizni kell. A szabályozás bevezeti az un. tervezési irányérték fogalmát, melyet a hatásvizsgálat kötelező tevékenységek esetén a vizsgálandó terület légszennyezettségének megítéléséhez, terjedési modellek készítéséhez lehet felhasználni. A jogszabály egyértelműen szabályozza a szmogriadó esetén alkalmazandó tájékoztatási és riasztási küszöbértékeket. Bevezeti az ökológiai határérték fogalmát, melyeket az ökológiailag sérülékeny, érzékeny területeken kell alkalmazni.
- Az új szabályozás bevezeti a zónák fogalmát és típusait, valamint a zónák meghatározásánál alkalmazza az alsó és felső vizsgálati küszöb fogalmát, melyet a vizsgálati módszer meghatározásához kell figyelembe venni.

II. Az Európai Unió követelmény-rendszere

Az Európai Unió határozatokkal és irányelvekkel szabályozza a tagországok kötelezettségeit és jogait a levegőminőség mérésével és ellenőrzésével kapcsolatban.

A szabályozás főbb vonásai az alábbiak:

- Az ország területén ki kell jelölni a különböző szennyezettségű régiókat. Általában a 250 ezernél több lakost magába foglaló agglomerációk alkothatnak egy egységet. Ki kell jelölni a határértéket meghaladó mértékben szennyezett területeket, valamint azon területeket, ahol un. tőrés-határt vezetünk be egy előre meghatározott időtartamra. Ezekben a területeken intézkedési terveket kell készíteni, s azokat megvalósítani 2 éves határidővel. A területek fenti besorolása évenként felülvizsgálandó.

Az Unió határozatai megállapítják a levegőminőségi határértékeket a leggyakoribb szennyező anyagokra. A határértékrendszer terület és időtartam szerint is differenciált, várható újabb irányelvek kiadása. Jelentős különbség a hazai szabályozástól, hogy az egyes szennyező anyagok határértékei időtartamuk szerint nem egységesek: vannak 1 órás, 6 órás, 8 órás, 24 órás, 48 órás és éves határértékek, míg nálunk 1 órás, 24 órás és éves határértékek léteznek.

Vannak továbbá ún. irányértékek, melyeket záros határidőn belül el kell érni. Ezek szigorúbbak a határértékeknél.

A területek kijelölésére és a határértékek betartásának ellenőrzésére méréseket kell végezni. Kötelező mérések az alábbi légszennyező komponensekre terjednek ki: kén-dioxid, nitrogén-dioxid, szálló por (TSP, PM₁₀), szén-monoxid, ózon, benzol. Néhány év haladékkal mérésre kötelezettek a toxikus nehézfémek és a rákkeltő szénhidrogének.

Mindezek méréséhez megfelelő mérőhálózat kiépítése szükséges. Általában folyamatos üzemű (real time, on line) monitorállomásokra van szükség. Számukat az irányelvek szennyezettség és az exponált lakosság száma szerint szabályozzák. Az állomások elhelyezésénél megfelelő nagyságú település esetén figyelembe kell venni a településen belül az ipari, a közlekedési terhelést, valamint egy tiszta levegőjű kontroll területet is.

A városi, ill. a szennyezett területi mérőhálózat mellett háttér-szennyezettség mérőállomásokat kell létesíteni. (Magyarországon jelenleg 6 db üzemel).

Nagy súlyt kell helyezni a mérések minőségbiztosítására. Létre kell hozni az ún. referencia laboratóriumokat, azokat akkreditálni kell, a mérőeszközöket rendszeresen nemzeti és nemzetközi körvizsgálaton ellenőrizni szükséges. A mérési adatok kezelése is szigorú szabályok szerint történik, az irányelvek meghatározzák az adatok érvényességének kritériumait. Ilyen pl. az átlagok képzéséhez a folyamatos mérési adatoknak 75%-ban érvényesnek kell lenniük.

Az információcsere az EU államok között kölcsönös.

Az adatszolgáltatási kööttség azokra az anyagokra vonatkozik, melyeknek mérése kötelező. Csak a kritériumoknak megfelelő, validált adatok közölhetők. Az irányelvek intézkednek a lakosság rendszeres tájékoztatásáról is.

Az Európai Unió követelményrendszerének megvalósítása mind volumenében mind minőségében bővíti ismereteinket az ország levegőminőségi állapotáról. A rendszer bevezetése és üzemeltetése azonban jelentős gazdasági konzekvenciákkal jár.

III. A légszennyező anyagok kibocsátásának szabályozása

A magyarországi emisszió szabályozás 1974-ben a 19/1974. ÉVM sz. rendelettel kezdődött, majd a 21/1986. MT sz. rendelettel folytatódott. Mindkét szabályozás alapelvében egyedi volt, az un. területi alapelven alapult. Minden egyes légszennyező forrásra szennyező anyagoként egy kötött algoritmus szerint meg lehetett határozni az óránként kibocsátható légszennyező anyag mennyiségét. A kibocsátható anyag mennyisége nagyjából exponenciálisan függött a kibocsátási (kémény) magasságtól. Ebből adódóan két alapvető probléma volt az alkalmazással: magas kéményeknél olyan indokolatlanul magas határértékek adódtak, melyeket sokszor nem lehetett túllépni (nem volt olyan rossz technológia, vagy berendezés, amely képes lett volna erre), illetve hogyha egy kéménymagasság-kategóriában sok légszennyező forrás üzemelt, és mert a kibocsátható mennyiség meghatározásánál a forrásszámmal osztani kellett, ezért olyan lehetetlen kibocsátási határértékek adódtak, melyek a legjobb berendezés és leválasztó alkalmazásával sem voltak biztosíthatók.

A jogi szabályozás a gazdasági fejlődés gátjává vált! A '90-es években végbement gazdasági-politikai változások után már nyilvánvaló volt, hogy főleg a határérték-rendszer nem tartható fenn.

Az új jogszabály a 21/2001. Korm. számú rendelet a Levegőtisztaság-védelemről.

Az új jogszabály alapelvei egybeesnek az 1995. évi LIII tv. alapelveivel: „A környezethasználatot úgy kell megszervezni, hogy:

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő,
- megelőzze a környezetszennyezést,
- kizárja a környezetkárosítást.

A megelőzés érdekében a környezethasználat során a leghatékonyabb megoldást kell alkalmazni. A környezetet veszélyeztető vagy károsító környezethasználó köteles azonnal befejezni a veszélyeztető vagy károsító tevékenységet. A környezethasználó köteles gondoskodni a tevékenység által bekövetkezett környezetkárosodás megszüntetéséről, a károsodott környezet helyreállításáról.

A Tv. a levegő védelme érdekében előírja „a levegőt védeni kell minden olyan mesterséges hatástól, amely minőséget veszélyeztető vagy egészséget károsító módon terheli.

Az új jogszabály alapelvei: a Környezetvédelmi Törvény, a 84/360/EEC számú direktíva (Ipari üzemek légszennyezésének csökkentése), a 96/61 EC (IPPC) direktíva

A levegőtisztaság-védelem alapelvei tehát:

- A légszennyezést okozó tevékenységet tervezése, megvalósítása és működtetése során minden lehetséges intézkedést meg kell tenni azért, hogy a légszennyező anyagok keletkezését megelőzzék, illetve azok kibocsátását a legkisebb mértékűre csökkentsék. Ennek érdekében a rendelkezésre álló legjobb technikát kell alkalmazni (best available technique: BAT).

A BAT figyelembevételével emissziós határértékeket kell megállapítani, s azokat minimális követelményként be kell tartani. Mi a BAT?

A BAT a korszerű technikai színvonalnak megfelelő, legjobb rendelkezésre álló technika, melyet a kibocsátás megelőzése, vagy csökkentése érdekében alkalmaznak, s amely a kibocsátási határérték megállapításának alapja.

A BAT meghatározásához használt kulcsfogalmak értelmezése:

- * a legjobb azt jelenti, hogy az alkalmazott technika a leghatékonyabb a környezet egészének magas szintű védelme érdekében
- * a rendelkezésre álló technika az, amelynek fejlesztési szintje lehetővé teszi az érintett ágazatokban történő alkalmazást, elfogadható gazdasági és műszaki feltételek mellett, függetlenül attól, hogy a használni kívánt technikát az adott országban gyártják, állítják elő, vagy máshol. Az elfogadható gazdasági feltételek megítélésénél a költségek és a haszon arányát kell mérlegelni.

- * a technika fogalmába beleértendő az alkalmazott technológia és módszer, melynek alapján a berendezést (technológiát, létesítményt) tervezik, építik, üzemeltetik, karbantartják, és működtetését megszüntetik.

Nyilvánvaló tehát, hogy a BAT nem „csúcstechnikát” jelent, hanem a piacon elérhető, megfelelő működési referenciával rendelkező eljárásokat, melyek alkalmazása gazdaságilag is elfogadható, „kibírható”.

- A tevékenységek folytatása során biztosítani kell, hogy a légszennyező anyagok kibocsátása ne okozza a levegő jelentős szennyeződését. Ezért a levegőminőségi határértékeket (immissziós határérték) be kell tartani.
 - * Ha egy területen a már ott működő légszennyező források kibocsátásának következtében a levegő oly mértékben szennyezett, hogy az tovább nem terhelhető, akkor ezen a területen új légszennyező anyag kibocsátás nem engedhető meg. Új légszennyező forrás ekkor csak abban az esetben létesíthető, ha a tervezett kibocsátással egyenértékű emissziót a hatásterületen kiváltanak.
A levegőminőségi határérték úgy is betartható, ha a BAT-nál nagyobb hatásfokú technikát alkalmaznak.
- A létesítményeket, a tevékenységeket és a levegőtisztaság-védelmét szolgáló intézkedéseket az integrált szennyezés megelőzés és csökkentés elvének figyelembevételével kell megvalósítani.

Tehát:

- * A környezet egészének védelmét kell elsődlegesnek tekinteni. A levegő szennyezését csökkentő beavatkozás nem okozhatja más környezeti elem szennyezését.
- * A hulladékok keletkezését el kell kerülni, amennyiben hulladék keletkezik, azt újra kell hasznosítani, ahol ez nem megoldható, ártalmatlanítani kell.
- * Hatékony energiateljesítményt kell megvalósítani.
- * A balesetek megelőzése és következményeinek mérséklése érdekében intézkedéseket kell tenni.

Általános és egyéb előírások:

- A levegővédelmi követelményeket az országos, regionális, helyi és műszaki tervezés során figyelembe kell venni.
 - A légszennyező hatású létesítmény építéséhez, működtetéséhez, a tevékenység megkezdéséhez, végzéséhez a környezetvédelmi hatóság hozzájárulása vagy engedélye szükséges. Nem engedélyezhető olyan tevékenység, ami határérték túllépést okoz.
 - A meglévő létesítményeknek megfelelő türelmi idő (3-8 év) után kell a kibocsátási határértékeket betartani. Az a létesítmény, amely a türelmi idő lejártá után nem tartja be a határértékeket, nem üzemeltethető.
 - Olyan új légszennyező források körül, amelyek a környezeti levegőre jelentős hatást gyakorolnak, védelmi övezetet kell kialakítani. (védőterület, védősáv)
 - Azon területeken, ahol a légszennyezettség meghaladja a határértéket, szennyezés-csökkentési tervet kell készíteni.
 - A légszennyező források szennyezőanyag kibocsátását rendszeresen ellenőrizni kell. Az ellenőrzés történhet:
 - * folyamatos méréssel
 - * időszakos méréssel
 - * műszaki becsléssel
 - A légszennyező források jellemzőiről és a kibocsátásokról rendszeresen adatokat kell szolgáltatni.
 - A helyhez kötött diffúz forrásokat úgy kell kialakítani, működtetni, hogy abból a legkevesebb légszennyező anyag kerüljön a környezetbe.
 - Búzzal járó tevékenységek során a BAT alkalmazásával meg kell akadályozni, hogy a lakosságot zavaró bűz kerüljön a levegőbe.
 - A környezeti levegő minőségét, szennyezettségét az ország területén rendszeresen ellenőrizni, mérni kell.

Kibocsátási határértékek

- Technológiai kibocsátási határértékek
- Egyedi kibocsátási határértékek
- Össztömegű kibocsátási határértékek

A technológiai kibocsátási határértékeket mindig a BAT figyelembevételével kell megállapítani, ezért azok a technikai, gazdasági és társadalmi fejlődéssel időben változnak.

Technológiai kibocsátási határérték:

- általános
- eljárás specifikus

Értékük függ:

- tömegáramtól
- légszennyező anyag minőségétől, veszélyességétől
- BAT-tól

Egyedi kibocsátási határérték: a hatóság akkor állapítja meg, ha

- a technika és a műszaki fejlődés meghaladja az országos érvényű határérték megállapításához alapul vett BAT szintjét, és annál szigorúbb határérték betartását is lehetővé teszi.
- az adott terület légszennyezettsége olyan magas, hogy a levegőminőségi határértékek betartásához nem elégséges a BAT alkalmazása.

Az egyedi kibocsátási határérték mindig szigorúbb, mint az országosan érvényes határérték.

Össztömegű kibocsátási határérték: egy meghatározott területre, vagy iparágra, szennyezőforrás csoportra megállapított, kibocsátható szennyezőanyag összmennyisége.

Cél: az ország területén egy meghatározott forráscsoport kibocsátásának fokozatos, tervszerű mérséklését lehessen elérni.

Kiemelt alkalmazása: országhatárokon áterjedő légszennyezések mérséklésére szolgáló nemzetközi egyezmények tervszerű teljesítésének biztosítása.

(Villamos energia ipar)

Általános technológiai kibocsátási határértékek

Szennyezőanyag csoportokra állapítják meg a szennyezőanyag fizikai, kémiai és a környezetre gyakorolt hatások alapján.

- szilárd szerves anyagokra,
- gáz és gőznemű szerves anyagokra,
- szerves anyagokra,
- rákkeltő anyagokra

Eljárás-specifikus technológiai határértékek

Eljárás-specifikus technológiai határértéket állapítanak meg egy sor olyan technológiára, melynek fejlettségi szintje bizonyos szennyezőanyagra szigorúbb, vagy esetleg enyhébb követelmény betartását teszi lehetővé.

Csak az adott eljárás meghatározott anyagaira vonatkoznak, az egyéb szennyezőkre az általános technológiai határértékeket kell alkalmazni. Jelenleg kb. 40 technológiára lett megállapítva.

Részletesen szabályozott technológiák

Az olyan technológiai folyamatok, amelyek jelentős hatást váltanak ki a környezetre és speciális jellemzőik indokolják, hogy részletes eljárásokkal szabályozzák:

- Tüzelési eljárások ($140 \text{ kW} < P_{\text{th}} < 50 \text{ MW}$
 $P_{\text{th}} > 50 \text{ MW}$)
- Hulladékégetés
- Gázmotorok
- Motorbenzinek tárolása, szállítása
- Illékony szerves vegyületek felhasználása

Törvényi alapok

- ◆ **1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól**
- ◆ **2000. évi CXXIX. törvény a környezetvédelmi törvény módosításáról**
- ◆ **2001. évi LV. törvény egyes törvények környezetvédelmi jogharmonizációs módosítása**
A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény módosítása.

- ◆ **2003. évi LXXXIX. törvény a környezetterhelési díjról**
- ◆ **2003. évi CXX törvény az egyes törvények környezetvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseinek módosításáról**
- ◆ **2004. évi XXIX törvény az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításoknál törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint az egyes törvényi rendelkezések megállapításáról.**

2004. évi LXXVI. törvény a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosításáról

Új levegő-védelmi jogszabály csomag

- 1) *21/2001. (II.14.) Korm. sz. rendelet levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról.
- 2) 10/2001. (IV.19.) KöM rendelete az egyes tevékenységek és berendezések illékony szerves vegyület kibocsátásának korlátozásáról.
- 3) 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelete a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről.
Helyesbítés: Magyar Közlöny 2001/53. szám 969. oldal, és MK 2001/83. szám 6129. oldal.
- 4) 15/2001. (VI.6.) KöM rendelet az atomenergia alkalmazása során a levegőbe és vízbe történő radioaktív kibocsátásokról és azok ellenőrzéséről.
- 5) *120/2001. (VI.30.) Korm. rend. A 21/2001. (II.14.) Korm. sz. rendelet a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II.14.) Korm. sz. rendelet módosításáról.
Helyesbítés: Magyar Közlöny 2001/78. szám 5753. oldal.
- 6) 17/2001. (VIII.3.) KöM rendelet a légszennyezettség és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével és értékelésével kapcsolatos szabályokról.
- 7) 23/2001. (XI.13.) KöM rendelet a 140 kW és az ennél nagyobb, de 50 MW-nál kisebb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről.

- 8) *25/2001. (XII.7.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet módosításáról.
- 9) 3/2002. (II.22.) KöM rendelet a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről.
Helyesbítés: Magyar Közlöny 2002/39. szám 2515. oldal.
- 10) 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről.
- 11) 274/2002. (XII.24.) Korm. sz. rendelet a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II.14.) Korm. sz. rendelet módosításáról.
Helyesbítés: Magyar Közlöny 2003/6. száma 544. oldal.
- 12) 1/2003. (I.9.) KvVM-ESZCSM-FVM együttes rendelet a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékéről szóló 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet módosításáról.
- 13) 17/2003. (IV.4.) GKM-KvVM-PM együttes rendelete egyes folyékony tüzelő- és fűtőanyagok kéntartalmának csökkentéséről.
- 14) 7/2003. (V.16.) KvVM-GKM együttes rendelet az egyes levegőszennyező anyagok összkibocsátási határértékeiről.
- 15) 94/2003. (VII.2.) Korm. rendelet az ózonréteg károsító anyagokról.
- 16) 10/2003. (VII.11.) KvVM rendelet az 50 MW_{th} és annál nagyobb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről.
- 17) 19/2003. (XII.10.) KvVM rendelet a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről szóló 3/2002. (II.22.) KöM rendelet módosításáról.
- 18) 270/2003. (XII.24.) Korm. rendelet az egyes környezetterhelési díjak visszaigénylésének, a kibocsátott terhelő anyag mennyiség meghatározás módjáról, valamint a díjfizetés áthárításának szabályairól.

- 19) 22/2003. (XII.27.) KvVM rendelet a 140 kW_{th} és az ennél nagyobb, de 50 MW_{th} –nál kisebb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékéről szóló 23/2001. (XI.13.) KöM rendelet módosításáról.
- 20) 24/2003. (XII.29.) KvVM-GKM együttes rendelet a 140 kW_{th} és az ennél nagyobb, de 50 MW_{th} –nál kisebb bemenő hőteljesítményű, helyhez kötött gázturbinák légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékéről szóló 7/1999. (VII.21.) KöM rendelet módosításáról.
- 21) 47/2004. (III.18.) Korm. rendelet az egyes környezetvédelmi jogszabályok módosításáról (többek között a 21/2001. (II.14.) Korm. sz. rendelet módosításáról.
- 22) 4/2004. (IV.7.) KvVM-ESZCSM-FVM együttes rendelet a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet módosításáról.
Helyesbítés: Magyar Közlöny 2004/64. szám 6654 oldal.
- 23) 6/2004. (IV.27.) KvVM rendelet a motorbenzinek tárolásakor, töltésekor, szállításakor és áttöltésekor keletkező szénhidrogén-emisszió korlátozásáról szóló 9/1995. (VIII.31.) KTM rendelet módosításáról.
- 24) 7/2004. (IV.27.) KvVM rendelet a légszennyezettség és a helyhez kötött források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló 17/2001. (VIII.3.) KöM rendelet módosításáról.
- 25) 68/2004. (IV.27.) GKM-KvVM-PH együttes rendelete az egyes folyékony tüzelő- és fűtőanyagok kéntartalmának csökkentéséről szóló 17/2003. (IV.4.) GKM-KvVM-PH együttes rendelet módosításáról.
- 26) 272/2004. (IX.29.) Korm. sz. rendelet egyes létesítmények üvegházhatású gáz-kibocsátásának engedélyezéséről, nyomon követéséről és jelentéséről.
Helyesbítés: a Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítő 2004/5. szám 296. oldal.
- 27) 17/2004. (X.18.) KvVM rendelet az 50 MW_{th} és annál nagyobb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről szóló 10/2003. (VII.11.) KvVM rendelet módosításáról.

28) 363/2004. (XII.26.) Korm. sz. rendelet az egyes környezetterhelési díjak visszaigénylésének, a kibocsátott terhelő anyag mennyiség meghatározás módjáról, valamint a díjfizetés áthárításának szabályairól szóló 270/2003. (XII.24.) Korm. rendelet módosításáról.

29) 1/2005. (I.13.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.07.) KvVM rendelet módosításáról.

* a jogszabályok a levegővédelmi adatszolgáltatással kapcsolatos teendőkre is vonatkoznak (LAL,LM)

Levegővédelmi adatszolgáltatási útmutatók

- Kitöltési útmutató és adatlapok a helyhez kötött légszennyező források levegőtisztaság-védelmi alapbejelentéséhez (LAL)
Környezetvédelmi Értesítő 2001. évi 6. szám közleménye.
- Kitöltési útmutató és adatlap a helyhez kötött légszennyező források levegőtisztaság-védelmi és adatainak bejelentéséhez (LM)
Környezetvédelmi Értesítő 2003. évi 2. szám közleménye.
- Segédlet és adatlap a 272/2004. (IX.29.) Korm. rendelet alapján előírt kibocsátási engedélykérelem nyomon követési adatlapjainak értelmezéséhez, a CO₂-kibocsátás adatainak meghatározásához, dokumentálásához és bejelentéséhez.
Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítő 2005. évi 3. szám.

Korábban megjelent, hatályos levegővédelmi jogszabályok

- 32/1993. (XII.23.) KTM sz. rendelet a helyhez kötött földgázüzemű gázmotorok technológiai határértékeinek és azok alkalmazásra vonatkozó szabályok megállapításáról.
- 9/1995. (VIII.31.) KTM sz. rendelet a motorbenzinek tárolásakor, töltésekor, szállításakor és átöltésekor keletkező szénhidrogén-emisszió korlátozásáról.
- 49/1997. (XII.29.) KTM sz. rendelet a helyhez kötött földgázüzemű gázmotorok technológiai kibocsátási határértékeinek és azok alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 32/1993. (XII.23.) KTM rendelet módosításáról.

- 7/1999. (VII.21.) KöM sz. rendelet a 140 kW_{th} és az ennél nagyobb de 50 MW_{th}-nál kisebb bemenő hőteljesítményű, helyhez kötött gázturbinák légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről.
- 21/2005. (VIII.26.) KvVM rendelet a VOC rendelet (10/2001. KöM) (MK 116. szám) módosítása
- 26/2005. (V.28.) BM rendelet növényi hulladék, tarlóégetés, MK 2005. 71. szám szabályozása
- 19/2005. (VII.20.) vVM-EüM-FVM együttes rendelet a 14/2001. (V.9.) együttes rendelet módosítása (MK 2005. 104. szám.)

A környezetvédelmi ágazat feladatai az EU-csatlakozás kapcsán

Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása a gazdaság széles területeit öleli fel, a követelményeknek minden gazdasági ágban meg kell felelni. Ma már Magyarországon is elmondhatjuk, hogy hazánk környezetvédelmi követelményrendszere lényeges elemeit tekintve megegyezik az EU-tagállamokéval, a végrehajtás terén azonban jelentős erőfeszítéseket kell még tennünk. A bővítés reményeink szerint mind a jelenlegi és az új tagoknak is kölcsönösen kedvező eredményeket hoz az életminőség és a környezetvédelem területén.

Az Európai Közösség környezetvédelmi politikája

Az Európai Unióban az elmúlt közel négy évtizedben mintegy 300 környezetvédelmi jogszabályt alkottak meg. A környezetvédelmi hatásvizsgálat-köteles tevékenységek szabályozásától kezdve a hulladékolajok kezelésének következményein keresztül a mosószeres biológiai lebonthatóságának szabályrendszeréig rendkívül széles szabályozás tárgyköre.

A környezetvédelmi problémákat az Unióban szakterületenként, az alábbi csoportosítás szerint kezelik:

- Horizontális, valamennyi szakterületet érintő jogszabályok,
- Levegőtisztaság-védelem,
- Hulladékgazdálkodás,
- Vízhőminőség-védelem,
- Természetvédelem,
- Ipari szennyezés-ellenőrzés és kockázatkezelés

- Vegyi anyagok és genetikailag módosított szervezetek,
- Zaj- és rezgés elleni védelem,
- Klímavédelem, környezetpolitika,
- Nukleáris biztonság és ionizáló sugárzások elleni védelem,
- Polgári védelem és katasztrófa-elhárítás.

A felsorolt szakterületek döntő hányadában a regionális környezetvédelmi felügyelőségeknek meghatározó szerepük van. A „regionális” kifejezés természetesen jelenleg nem egyezik meg a várhatóan 2006-tól kialakuló Európai Unió elvárásoknak, mivel jelenleg 12 felügyelőség van a majdan kialakuló (talán) 7 statisztikai régió helyett.

A szigorú értelemben vett környezetvédelmi szakterületi teendők mellett nagyon fontos elvárás, hogy a környezetpolitika kiterjedjen az egyes gazdasági területek (közlekedés, mezőgazdaság stb.) szabályozására is, valamint az, hogy kiterjedjen és érvényesüljön a fenntartható, a gazdasági, szociális és környezetvédelmi érdekeket is figyelembe vevő fejlődés meghatározó szempontrendszerre.

A Maastrichti szerződés szerint az Unió környezetpolitikája biztosítja a következőket:

1. - környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása,
- emberi egészség védelme,
- természeti erőforrások körültekintő hasznosítása,
- regionális és világméretű környezeti problémák leküzdésére vonatkozó intézkedések ösztönzése nemzetközi egyezményekkel.
2. Az Unió környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, figyelembe véve a különféle régiók eltérő fejlettségi fokát.
Ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén alapul, amely fontos eleme a magyar környezetjognak is.
3. Az EU környezetpolitikája támaszkodik
- a rendelkezésre álló műszaki és tudományos ismeretekre,
- a célok meghatározásánál figyelembe veszik a régiók környezeti feltételeit.

Az EU tagállamok a környezetvédelmi jogszabályok megvalósítását több évre kiterjedő akcióprogramok keretei között végzik. Jelenleg a 6. Akcióprogram hatályos, 2002-től 2010-ig.

Hazánk és az EU követelményei

Magyarország érdekei azt kívánják, hogy a környezetvédelem kérdését kiemelten kezeljük. Hazánk elkötelezett a regionális együttműködés mellett is, amit sajátos földrajzi elhelyezkedésünk, a Kárpát-medence földrajzi egysége magyaráz. Folyóvizeink 96%-a határon túlról ered, de a légszennyezés nem ismer országhatárokat.

Környezetbiztonságunkat érintő kockázatok mértéke az egyes környezeti elemeknél eltérő, de jelentős mértékű. (Tiszai cián- és nehézfém-szennyezések, légkör savasodása.)

Az Európai Unió környezeti állapota - a széles körben elterjedt hiedelmekkel ellentétben – csatlakozásunkkal a legtöbb környezeti mutatót tekintve nem romlik, sőt javul. Országunk természeti értékei, a biodiverzitás magas foka vitathatatlanul gazdagítják az Uniót.

Az ország viszonylag kedvező környezeti állapotát meg kell óvni, a meglévő problémákat (hulladékkezelés) hatékonyan rendezni szükséges az Unió nyújtotta támpontok és követelményrendszer szerint.

Országunk az EU követelményeinek egyrészt az Uniós jogszabályok magyar jogrendszerbe illesztésével és végrehajtásával, valamint a gazdaság új, fenntartható fejlődésnek megfelelő növekedési pályára állításával tud eleget tenni.

Az Uniós jogszabályok magyar jogrendbe történő átültetését a csatlakozásig el kell végezni. Ezen a területen időarányosan jól teljesítettünk az elmúlt 2-3 évben a környezetvédelem területén minden környezeti elem vonatkozásában új jogszabályok léptek életbe.

Kiemelten kell kezelni az intézményfejlesztés és az engedélyeztetés területeit. Fontos a hulladékgazdálkodás hatékonyra tétele, az integrált szennyezés megelőzés, mint engedélyeztetési eljárás alkalmazása a hatósági gyakorlatban. Kiemelendő a felszíni vizekbe bocsátott veszélyes anyagok („listás”) csökkentése.

Az intézkedések megtétele jelentős beruházásokat igényel (csatornázás, szennyvíztisztítás, meglévő károk felszámolása), ami jelentős terheket ró a gazdaságra és a társadalomra. Az EU támogatási programjai hathatós segítséget nyújtanak mind a beruházásoknál (ISPA), mind az intézményfejlesztésnél (PHARE).

A teljes megfelelő az EU jogszabályoknak mintegy 2500 milliárd forint beruházást tesz szükségessé. A költségek mintegy harmadát a települési szennyvízelvezetésre és kezelésre kell fordítani.

A meghökkentően nagyra tünő költségek a magán- és közszféra beruházásait is magukba foglalják, és sok évre oszlanak el, például az EU Víz-keretirányelv a vizek jó állapotba hozására 2015. évi határidőt határoz meg.

A bővítés az EU számára is előnyös, hiszen a környezetvédelmi ipar számára j, növekvő piac nyílik meg.

Az új tagok felvételével a „környezetvédelmi stabilitási övezet” tovább bővül kelet felé, ami a szennyezések határon átnyúló jellege miatt fontos a mostani tagállamok számára.

Átmeneti mentességek (derogációk)

A csatlakozási tárgyalások során fontos követelmények teljesítésére átmeneti engedményt kapott hazánk:

1. Csomagolási hulladékok: 2005. december 31-ig mentességet kaptunk az összes csomagolás hulladék legalább 50%-os hasznosításának követelményére, valamint az üveg és műanyag csomagolóanyagok hulladékainak legalább 15%-os újrafeldolgozásának követelménye alól. Az átmeneti időszakban fejleszteni kell a lakossági szelektív hulladékgyűjtést.
2. Veszélyes hulladékok égetése: egyes hazai berendezések jelenleg nem teljesítik az EU követelményeit.
Hiányosságok: nem megfelelő füstgáztisztítás, égetési technológia folyamatos ellenőrzése. Jelenleg kb. 50 égető-berendezés üzemel, melynek egy része hagyományos kazán.

Jelenleg 2 db felel meg az EU követelményeinek (Dorog, Győr). Az együttégető műveket is fejleszteni kell a megfelelő érdekekben. Átmeneti mentességet kaptunk 2005. június 30-ig.

3. Települési szennyvízelvezetés- és tisztítás:

Átmeneti mentességet kaptunk az EU irányelv rendelkezéseinek betartása alól a tápanyag-felhalmozódás követelményei miatt érzékeny területek esetén 2008. december 31-ig, a 15 ezer lakosnál nagyobb agglomerációk esetén 2010. december 31-ig, a 2000 és 15000 közötti lakosság számnál 2015. december 31-ig. Ez a legnagyobb investációt követelő terület, amely akkor elviselhető, ha hosszú távra oszlik el.

4. Nagy tüzelőberendezések:

2004. december 31-ig terjedő átmeneti időszak áll rendelkezésre a technológiák (tüzelési mód, füstgáztisztítás) fejlesztésére. Főként az energiaipart érinti (Bánhida, Oroszlán stb.)